

REDACȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM):

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2-50; pe 1 lună fl. 1.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 1.50.

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrisuri nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM):

INSERȚIUNILE:

ac 1 și 2 garmod: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia-ora 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nerancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Legitimitatea

PROGRAMUL NAȚIONAL

Maghiarii și-au dat multă silință, ca în cercurile politice din afară de patrie să producă impresia, că lupta noastră politică este neconstituțională, ear programul nostru național e nelegal.

Ei au avut destul curaj, ca să se provoace la litera moartă a legii despre egala îndreptățire și să amăgească străinătatea, că nici într'un stat naționalitățile nu au atâtea libertăți publice ca în Ungaria, pentru ca în definitiv să nesocotească și să respingă cu încăpăținare justele postulate ale Românilor.

Cercurile politice maghiare, conduse exclusiv de ideea maghiarisării, consideră punctul din programul național, relativ la autonomia Transilvaniei, ca îndreptat în contra întregității statului. De aceea, forța publică a pornit goană asupra fruntașilor poporului român, cări stăruesc pentru recăstigare ei, și la grea temniță i-a osândit.

Programul însă este clar, și partidul național a premis din capul locului, că și cu privire la autonomia Transilvaniei numai pe teren legal va lucra. De pe terenul legal n'a depășit nici un moment. Și dacă programul partidului Kossuth-ist, care fîntesce la desființarea articolului de lege XII din 1867 trece de legal și patriotic înaintea Maghiarilor, de ce numai programul nostru național să fie considerat din partea lor ca nelegal și nepatriotic?

Dacă aspirațiunile lor pentru independența Ungariei sunt îndreptățite, de ce n'ar fi îndreptățite aspirațiunile noastre pentru autonomia Ardealului?

Ocărnuirea maghiară de treizeci de ani n'a dat absolut nimic în schimb Românilor pentru uniune, și dacă autonomia Ardealului nu ar fi luată în programul național, noi am fi constrinși s'o primim astăzi, când scoși suntem din cadrul constituțiunii ungare și primejduiți suntem mai mult ca ori-când în existența noastră națională.

Programul național cuprinde toate postulatele legitime ale poporului român, și dacă guvernele maghiare nu au voit să știe nimic de autonomia Transilvaniei, de ce nu ni-au respectat atunci dreptul de limbă? dreptul autonom al școalelor și bisericilor noastre? ca și noi să ne împărțăm de bunătățile constituționalismului și liberalismului lor.

Evident, că scopul ce-l urmăresc nu este întărirea și stringerea legăturilor cu naționalitățile, ci desfiin-

țarea sau maghiarisarea lor, scop necinstit și nemoral.

Eată cum caracterizează această procedură baronul Eötvös, unul dintre cei mai mari bărbați de stat ai Ungariei:

„Noi am putea reuși ca libera mișcare a naționalităților în comune și în comitate să fie împedecată, și ca acele voci, care la unii dintre noi le inspiră frică, să amuțescă; noi am pute reuși, ca centralisând instrucțiunea publică în mâna guvernului, să-o întrebuițăm ca mijloc pentru răspândirea limbii noastre (maghiare); în aceea însă: ca deosebitele naționalități ce locuiesc în țeară să piardă conștiința individualității lor, ca ele să nu se mai însuflețescă pentru naționalitatea lor, tot așa de puțin vom isbuti, precum nu au isbutit nici alții, cari cu asemenea mijloace au încercat asimilarea naționalității maghiare; și rezultatul la care putem conta, va fi că mișcarea ce vom resturna-o dela 'suprafața vieții publice, va pătrunde cu atât mai mult în jos; și atunci contrastul care acum există în contra limbii maghiare, se va îndrepta în contra statului unguresc, în contra întregității patriei.“ (A nemzetiségi kérdés. Pest 1865 c. XV.)

Bărbații politici ai Ungariei ar trebui să mediteze serios asupra acestor cuvinte profetice, și să recunoască, că naționalitățile au același drept la viața de stat ca și Maghiarii și că legile și instituțiunile de maghiarisare nu servesc la dezvoltarea sentimentului patriotic, ci dimpotrivă, servesc la slăbirea lui, mai ales în poporul român, care totdeauna a luptat mai mult pentru limbă decât pentru viață.

V. Mangra.

Afacerea Majlath este foarte bine luminată într'un articol publicat de „Neue Freie Presse“. Se arată într-unul, că guvernul a voit întâiu să numească coadjutor episcopesc în Ardeal pe Fraknői Vilmos; la Curte însă și la Roma, această candidatură n'a fost agreată, deoarece-ce Fraknői e născut evreu.

Despre Majlath foaia vieneză vorbește cu multă simpatie. Zice că pe cât e de tânăr, pe atât e de cult și distins. Educația și-a făcut-o la Roma, ear în patrie numele lui întâia oară s'a auzit când a votat, în Camera Magnaților, contra proiectelor de legi religioase ale guvernului Wekerle.

Negociările privitoare la bancă, ce s'au urmat între guvernele din Ungaria și Austria, dar, cari până acum nu au dus încă la nici un rezultat, — se vor relua. Ministrul de finance, Lukács Lászlo va merge adecă săptămâna viitoare la Viena, pentru a confera cu colegul seu austriac.

Patrioții supărați. Ziarele ungurești înregistrează cu multă supărare știrea că la facultatea de litere din Toulouse profesorul Movinghal va ține un curs și despre Români, ocupându-se nu numai cu literatura noastră, dar mai ales cu ultimele mișcări naționale.

„Budapesti Hírlap“ dela 27 Ianuarie e supărată indeosebi pentru-că profesorul francez desigur își va fi luat informațiuni nu-

mai dela Români ori din broșurile scoase de Ligă în ultimii cinci ani. Nu cumva patrioții ar dori ca lumea să ia informațiuni din broșurile lui Ováry ori a călătorului Pázmándy?

Polonii și Germanii. Ministrul de școle al Prusiei a vorbit în ședinia dela 25 a Dietei foarte pe larg despre cestiunea polonă. El a spus că Polonii par a ținti la reîntemeierea unui regat ori împărăție. Germania însă, a zis el, se va apăra și va fi cu băgare de seamă indeosebi în Silezia-superoară, unde Polonii agită mai ales.

Scăparea Turciei. Ziarele vieneze aduc știrea, că marile puteri s'au învoit toate ca pe lângă o garanție comună, să mijlocească Turciei împrumutul care s'o scape din actuala strimtoare financiară.

DIN ROMÂNIA.

(Corespondență particulară)

București, 14/26 Ianuarie.

Eri s'au redeschis corpurile legiuitoare. — Din o dare de samă oficială asupra tesaurului public cu ziua de 30 Noemvrie 1896 rezultă, că încasările s'au urcat la 143,565.000 Lei (21,265.000 mai mult ca în perioada corespunzătoare din anul trecut), ear plățile la 131,370.000 Lei (cu 2 și jum. mai mult).

— dat un sporiu față cu perioada corespunzătoare din anul trecut: contribuțiunile directe 1 și jum. milion; contribuțiunile indirecte 1 milion; monopolurile statului aproape 2 milioane; moșiile statului 2 milioane și căile ferate și docurile aproape 7 milioane.

— Dl P. S. Aurelian, ministrul Domeniilor a întocmit un proiect de lege pentru crearea unei societăți naționale de agricultură pe lângă ministerul domeniilor, societate care să fie subvenționată de Stat. Noua societate va avea 100 membri titulari, numiți după avisul consiliului de miniștri, dintre cari 60 Români și 40 străini, și 200 membrii corespondenți dintre cari 120 din țară și 80 din străinătate. Societatea va fi împărțită în secțiuni și va avea de scop a se îndeletnici cu toate cestiunile privitoare la dezvoltarea și încurajarea agriculturii naționale. Ca organ oficial noua societate va fi consultată de ministerul agriculturii asupra tuturor legilor și regulamentelor privitoare la dezvoltarea și încurajarea agriculturii naționale.

Consiliul sanitar superior publică măsurile, ce le-a luat încontra primejdiei importanții ciumei. Bastimentele venite direct din India nu vor fi admise decât în portul Sulina. Vestmintele vechi și rufele murdare vor fi supuse la desinfecție, ear' musulmanii ce se întorc dela Mecca vor fi supuși la observațiuni sanitare foarte stricte.

Politica externă a Rusiei

Lumea întreagă poate să constate, că în politica Rusiei e o schimbare vădită; cel puțin ce privește modul de manifestare a ei. Până la urcarea pe tron a tinerului Țar, Nicolae al II-lea, diplomația Rusiei era cea mai îmbrobodită în vëlul tainiciei; și manifestările sentimentelor erau cât se poate de rare; iar astăzi, una dintre

caracterele politicii rusești, este manifestarea sgomotoasă. Tinerul Țar îndată după urcarea pe tron a întreprins o călătorie în Europa, în decursul căreia manifestațiile politice erau cât se poate de dese, ba în Franța a ajuns să producă adevărat extas. În deosebi e de marcat acest efect al călătoriei Țarului, punându-se, cum cred Francezii, temeliea unei „alianțe“ trainice între Rusia și Franța.

Intocmai ca Țarul, și aproape cu același sgomot, a pornit acum la călătorie și nou numitul ministru de externe, contele Muraviev. Se susține, că voiagiul lui de însemnătate politică, are de scop singur visita la Paris... și numai căzându-i în drum să va opri și la Berlin. Așa se mângăie Francezii! Vorba e însă, că voiagiul contelui Muraviev e petrecut cu multă atenție și foile publică telegrame în fiecare zi. Cele mai nouă știri asupra călătoriei și a comentariilor ei sunt următoarele:

Wiesbaden, 26 Ianuarie. Contele Muraviev a sosit aici să cerceteze pe mamă-sa. De aici pleacă la Paris.

Londra 26 Ianuarie. În cercurile diplomatice se susține, că voiagiul contelui Muraviev are de scop aplanarea a ori cât de neînsemuate neînțelegeri, ce se zice că sa ivit între Franța și Rusia relativ la chestia cu împrumutul de stat Turciei.

Paris, 26 Ianuarie. Sosirea contelui Muraviev se așteaptă cu mare însuflețire; se speră că prezența lui va contribui mult la trăinicia relațiilor prietenești și că are menirea să fie o demonstrație vădită a „alianței“, contestate cu atâta zel la Berlin. În Paris ministrul va petrece 2-3 zile. Francezii sunt așa de complasanți față de Rusia, în cât opoziția să moderează foarte mult în luptele sale, numai să-nu pricinuiască crisă înainte de-a sosi Muraviev.

Alegerile în Austria.

Abia sînt trei zile de când s'a dizolvat parlamentul, și deja lupta pentru deputație a început să fie violentă. Aproape toate cercurile își au candidați. Cei mai mulți dintre acestia aparțin partidului socialist creștin. Partidul popular german de asemenea luptă din răspuțeri, mai ales pe la sate.

E caracteristic, că din Gratz 36 femei au protestat și au făcut o petiție, reclamând să li-se dee și lor drept de votare.

Lângă Viena, la Kalksburg, alegătorii numai așa au voit să mai primească a sprijini pe Polzhofer, fostul lor deputat, dacă acesta se obligă că nu va primi dualismul cu Ungaria.

Se serie în același timp din Klagenfurt că în Dieta provincială deputatul Grafenauer a cerut ca procesele verbale să se redacteze și în limba slovenă.

Din parlamentul maghiar.

Ședința dela 27 Ianuarie.

Incolor și fără nici un moment mai marcant, au decurs desbaterile din ședința de astăzi. Vorbitorii, afară de Holló Lajos, sunt cu toții foarte neînsemnați și noi pe terenul oratoriei parlamentare. Kossuthistul Pichler, guvernamentalul Ruffy și membrul partidului poporal catolic Mocsy, au vorbit la chestia bugetului; iar Ugronistul Holló a cerut cuvânt în chestie personală. Ședința a decurs astfel:

După verificarea procesului verbal a ședinții trecute, înainte de a să începe ordinea de zi, i-se dă cuvânt în chestie personală, deputatului:

Holló Lajos, care reflectează la acuza lui Gajári Ödön, că ar fi făcut și el în toamă ca ministrul president, dând publicității scrisori private. Holló sustine că lucrul e prezentat fals și tendențios; el n'a publicat niciodată scrisori private, ci, e cazul la care să provoacă Gajári a fost publicarea în „Magyarország” a unui *act public*, a unei arătări către ministru, căruia, având caracterul publicității, nici o lege nu-i asigură discrețiunea.

La ordinea de zi mai întâiu ia cuvântul deputatul Mocsy Antal, vorbind despre partidul poporal catolic. Lămurește tendințele acestui partid spunând că s'a format pe baza principiului creștinesc și de scop și-a pus avântul vieții religioase. Zice, că ministrul cultelor i-a promis, că dacă partidul său va înceta să agite, catolicii vor primi cât de curând deplină autonomie a bisericii lor. Declară, că nu le trebuie autonomie cu pret așa de mare. La sfârșit spune că refuză să voteze bugetul.

Ruffy Pál, vorbește despre reforma administrației pe care o ține de absolut trebuincioasă. Sustine planul guvernului de a centraliza toată administrația. Declară că primește bugetul.

Pichler Gyözö, unul dintre cei mai tineri deputați, reflectează la cuvântarea de ieri a deputatului Talliani, discutând chestia socialismului agrar, și cere dela ministru să de tragă debitul postal de la foile austriace agitatorice și germanizatoare.

Prin vitriol.

(Urmare din nr. 8)

Costel Gefescu, doctor în drept cât și tocul ghetei ori-cărui muritor de rind, — Costel Gefescu, scăpatul din temnița Parisului, se întorse-se a-și încerca norocul și în patria-mamă, la București.

Cu pas grăbit se duse acasă unde într-adevăr avea o întâlnire cu cinstita soție a unui negustor, cu cari făcuse drumul dela Viena până în București.

După-ce cele patruzeci de roze ale d-nei înfloriră sub sărutările înfăcăratului Costel și d-na plecă, fericită, — tinărul deschise fereastra și se așeză ca-și-cum ar ceti un ziar.

Ca-și-cum ar coti, firește deoarece-ce gândul îi era prins în altă parte și cu privirea pândia la fereastra de peste drum.

Acolo, în al doilea cat, se ivia adeseori foarte drăgălașul chip al unei d-șoare, ca să privească în stradă, mai ales la ceasurile când lumea începea să treacă la șosea.

De câteva săptămâni d-șorul Gefescu să indelctnicea cu rolul perfect jucat al inamoratului discret care suferă, așteaptă și speră.

D-șoara Iulietta Umbreanu, frumoasă fată c'un păr bogat frumos, c'un corp minuat,

TITLUL METROPOLITULUI DELA BLAJ

Privitor la cestiunea titlului I. P. S. Sale Mitropolitului dela Blaj, despre care am luat și noi notiță după ziarul lui Bartha Miklós, apare azi în alta lumina.

„Magyarország” publică adecă următorul comunicat, trimis dela biurolul oficios de presă:

„Victor Mihali, mitropolit gr.-cat. de Alba-Iulia a înaintat Casei „Magnaților o petiție, în care cere „ca predicatul de „Alba-Iulia” care „după lege numai lui i-se cuvine „și nu tot-deodată și Mitropolitului gr.-oriental, Miron Romanul, „în viitor să nu mai fie folosit, în „chip greșit, ca predicat al Mitropolitului gr.-oriental. Cere ca „greșeli de felul acesta să se rectifice pe cale oficioasă, ori unde „ele s'ar ivi. Petiția s'a dat comisiunii permanente a Casei Magnaților, care să facă apoi raport.

MIȘCAREA ÎN COMITATE

Se pare că partidele maghiare opoziționale, cari în parlament nu prea se pot lua la luptă cu guvernamentalii, o să înceapă o campanie strânică prin comitate.

Inceputul s'a și făcut, la Agria, unde congregațiunea a hotărât să facă o adresă către parlament, cerând să nu primească cuota oferită de Austria.

„Magyarország” de azi scrie un prim-articol, în care îndeamnă la o luptă în comitate, luând drept prilej *transacțiunea* cu Austria care e la ordinea zilei.

Cestiunea aceasta fiind de un mare interes pentru toți cetățenii patriei, pentru-că e vorba de viitorul politic și economic pe zece ani, nu ne îndoim că bărbații conducători ai noștri se vor gândi și ei să ia poziție.

Indeosebi *chiburile electorale sunt datorate să miște. Să convoace pe ale-*

luase aminte acestei manifestări tainice. Poate de aceea să și arăta la fereastra a doua din colț, ear' nu la fereastra de unde tinărul suspinător nu ar fi putut-o vedea.

D-șoara Umbreanu, e foarte cochetă. E una din acele cochete pentru care frumsețea sa e însăși viețea. Nu s'ar putea închipui trăind dacă n'ar fi frumoasă. Prin toate mijloacele își cultivă părul, își ține pielea cea albă și fină a obrazilor într-o frăgezime și curățenie ne mai spusă; își studiază toate mișcările, ca fiecare din ele să fie o grație; pe fie-ce minută își observă mâinile să nu oare-cumva să aibă vr'o pată ori vr'o negritură sub unghie, — rochia vr'o cută ce n'ar fi la locul ei; mânecile corsagiului, vr'un defect. E înamorată de propria sa persoană până la tăgăduirea ori-cărui alt simțământ omenesc.

Cum își admiră, diminețile, splendorul și care ar ispiți pe un sfânt chiar! brațele grăsulii și perfect de bine alcătuite!... Și-le serută, le desmierdă: e vrăjită. Gâteala ei ține ceasuri.

E totdeanuna nehotărâtă ce rochie să pună de-dimineată. N'o s'o vadă nimeni poate. O să se vadă ea însă, pe sine.

Când și-a pus în gând să se ducă la plimbare, cestiunea alegerii unei rochii, din prăvălie-garderob ce are, să facă o

gători, să-i pună în curent cu cele ce se petrec și să chibzuiască împreună asupra atitudinii ce trebuie să luăm.

Date statistice.

I.

Despre administrarea școalelor maghiare din Arad pe anul școlar 1896 șcaunul școlar publică niște date, din care vedem că orașul Arad sustine (și din bani românești):

1. 4 clase civile de copii cu 9 profesori;
 2. 4 clase civile de fete cu 10 profesoare;
 3. 4 clase elementare de fete în strada bisericii cu 8 învățătoare;
 4. 1 școală de surdo-muți cu 1 învățător;
 5. 4 clase A. elementare în strada Bisericii cu 5 învățători.
 6. 6 clase B. elem. în str. Bisericii cu 8 învățători;
 7. 4 cl. elem. în str. Kossuth cu 5 învățători.
 8. 4 cl. elem. de fete în str. Hassinger cu 6 învățătoare;
 9. 1 Școală profesională de femei cu 3 învățătoare.
 10. 4 cl. elem. de băieți în piața Szt. Péter cu 5 învățători;
 11. 4 cl. elem. de fetițe în str. Săpii (Kapa úteza) aproape de școala română, cu 1 director și 3 învățătoare;
 12. 4 cl. elem. mixte, către drumul de fier cu 5 învățători și 1 învățătoare;
 13. 4 cl. elem. în Gai cu 5 învățători;
 14. 1 asil de copii (Kisedővo) în str. Securii, *imediat lângă școala română*, cu 2 persoane;
 15. 1 asil de copii în str. Coasei (*într-o Remiză*) cu 2 persoane și
 16. 1 asil de copii în suburbiul Gai cu 2 persoane.
- De tot dară sustine orașul Arad, din bugetul comun, 51 clase de școală cu un personal didactic de 81 membri.

Din lumea mare.

Resbelul Italiei.

Abia puseră pace Italienii cu Menelik, negus-ul Abisiniei, și iată-i încurcați într'un resbel nou. De astădată resbelul e pornit de dervișii fanatici, care au provocat ca toată suflarea să apuce arme, căci e vorba de un *resboi sfânt* contra Europeanilor.

Se pregătește deci un atac contra Egiptului superior, a statului Congo și Eritrea. Italienii care aici sunt interesați, va trebui să ție piept cu aceste atacuri. Generalul Baldissera, reîntors la Roma, având concediu de 4 luni, este atacat de toate foile până și de cele semioficioase, pentru-că fără considerare la pericolul ce-i amenința pe Italieni, s'a folosit de concediul avut de mai nainte. Indignarea foilor italiene este justă, pentru știrile despre pregătirea dervișilor fanatici este foarte îngrijitoare pentru-că Italia, cu atâtmai virtos, că nu-i așa de mult de când au suferit înfrângere în Abisinia.

Duel între frați.

Faptul acesta s'a petrecut în Miskolc, între doi Unguri. Iar cauza pentru care s'au provocat la duel, a fost o ceartă... asupra moștenirii, lucru ce se întâmplă de altfel cu mulți oameni iubitori de avere.

Neputând rezolvi „cestiunile de moștenire” pe cale pacifică, cei doi frați au încredințat afacerea... armelor! Când au stat însă față în față și sosea momentul de a trage cu pistolul, cei doi duelanți și-au adus aminte că între frați, ori și cum, dar nu se potrivește duelul.

Au înaintat deci conform condițiilor stabilite de martori, nu însă pentru a trage cu arma, ci pentru a se îmbrățișa și a plânge unul în brațele celuilalt.

Martorii s'au emoționat și ei și astfel „onoarea s'a declarat satisfăcută”.

Probabil că va fi urmat și un chef-strânic... Pentru atâta le va fi rămas din moștenire.

Imbrăcarea școlărilor săraci.

(Știri locale.)

Comitetul nostru parochial și anul acesta a îmbrăcat de serbătorile crăciunului șezeci (60) școlari săraci, de ambele sexe. Impărțirea vestmintelor s'a întâmplat în localitățile de lectură a „Asociațiunii naționale Aradane pentru cultura poporului român”, în prezența dlui dr. Nicolae Oncu pres. comit. paroch., corpul învățătoresc, mai mulți membri din comitet, și părinți. Școlarii au fost — cei mai mari — toți prezenți, ca să se bucure și ei de bucuria fraților săraci. La 9 oare dl Oncu a deschis festivitatea, prin un discurs foarte frumos și animător,

să îmbrătau de podobele sale trupești puse cu atâta artă în rază, să mai îmbrătau și cu iluziunea de a-și plăcea și mai ales a o cuceri ca voluptate și ca avere.

Să-i fi plăcut și d-șoarei Umbreanu vre-unul?

Nici una din prietenele sale nu putea surprinde vr'o manifestare a fireștei simțiri, a iubirii pentru vre-un tinăr.

Fugătoare exclamări fără căldură: când vedea pe vre-unul bine alcătuit ca corp și intrunind și podoaba frumsetii.

Și atunci, când însă?

Când fericitul proprietar al unor asemenea însușiri fizice, o vedea și da semne vedite de admirație pentru dinsa.

Micile și foarte numeroasele semne de admirație ale muritorilor ce formau mulțimea, plebea, ca să zicem așa, și se pierdeau în ea, — n'o impresiona îndestul: o socotia ceva datorit, ca salutarile ce întâmpină o Regină când iese la plimbare printre supușii săi.

E iubită, seau nu, — mai toți salută în ea Majestatea situațiunii de Regină.

În d-șoara Umbreanu nu putea trăi *amorul*, de vreme-ce trăia în sine dragostea nemîfrînată de mult iubita și nespuse de prețioasa d-sale persoană. (Va urma.)

chestiune foarte grea și dă naștere la discuțiuni foarte serioase între ea și muma-sa.

Ca să iasă în balcon, îi trebuie gâteala anume, ceva așa ca de bal: decoltată, cu mânecile foarte scurte, cu părul ei admirabil lăsat pe spate desfăcut, pe frunte perfect de bine orânduit prin fer și foc...

Multa îngrijire de sine o face să fie strălucitoare, să-ți ia ochii, să te impresioneze sensualicește, ca-și-cum ai avea în față icoana cea mai desăvârșită și cea mai într'o clipă provocătoare a plăcerii.

Nimic însă din acele linii ale drăgălășiei care dau farmec figurii femeiești puțin frumoasă chiar, — nimic din acel ceva care poeticează în tine, privitorul, simțământul acesta al dorinții și te face să admiri frumsețea simpatică și dulce pentru aceste delicate însușiri ale ei.

D-șoara Umbreanu, nu-și impunea nici o sfiială, ori unde ar fi fost: la șosea, pe stradă, în casă străină, la petrecere intimă, la balul de casă ori la cel public.

Provoca șoaptele de admirare, încurajă complimentele cele mai exagerate; tira după sine o ceată întregă.

Fără spirit, însă cu dorul de a vorbi repede de toate nimicurile dela ordinea zilei, putea să ducă o convorbire.

Și apoi, adoratorii săi nu căutau spiritul;

înfonându-le să ție munte în toată viața. că dar dela biserica română, dela națiunea română, au primit. ca să poată umbra la școală, să învețe a ruga pe „Dzeul părinților noștri” în Sânta noastră maică biserică în limba română; a-și iubi cu scumpătate „legea și neamul.”

În numele învățătorilor a răspuns dl I. Moldovan, mulțumind dlui president dr Oncu și întregului comitet pentru înlesnirea ce o face copiilor săraci, ca să învețe carte, — car în numele celor împărtașiți de binefaceri au mulțumit un copil și o copilă, a căror cuvinte tremurânde au emoționat pe toți până la lacrimi.

Institutul de credit și economii „Victoria” a îmbrăcat câte 4 elevi dela fie-care școală cu suma de 50 fl.

Pentru acoperirea celorlalte spese, comitetul a emis o colecție oficioasă, care se află la epitropia parochială, și din care se vede că cu sume mai însemnate au contribuit: I. P. Sa dlul Episc. Ioan Mețianu 5 fl. dr. N. Oncu 10 fl., Petru Truția 6 fl., Dr. Vuia 3 fl., D. Bonci 3 fl., S. Raicu 2 fl. etc... Dzeu să le răsplătească tătura cu bine!

Socialismul agrar.

A ieșit mai întâiu la iveală cu câțiva ani mai înainte la Hodmező-Vásárhely, un oraș mare în mijlocul pustei ungurești, când populațiunea agronomă a dat năvală asupra cășii orașului și conflictul între popor și gendarmii a avut un sfârșit dintre cele mai sângeroase. Matadorii revoltei dela H.-Vásárhely sunt deja întemnițați, socialismul agrar însă s'a întins pe întreaga pustă ungurească, unde unii rădăcinii e pământul și cele mai frumoase bucate să fac. Peste câteva zile acești socialiști să intrunesc la Budapesta, la un congres. Peste 40 de comune, din regiuni locuite absolut numai de Maghiari, își trimit reprezentanți la acest congres al cărui program e următorul:

Vor face mai întâi raporturi asupra referințelor din diferite ținuturi, apoi vor trece la — *pretensiuni* formulate cam astfel: cer, ca prețul muncii să se stabilească în bani și anume uniform, și să se steargă robotul și dijma; ștergerea legii pentru servitori și regularea mai potrivită a relațiilor între servitori și stăpâni. Realizarea acestor pretensiuni sunt decizi să o elupte prin grevă.

O altă menire a congresului este elaborarea unui proiect care să pună basă la organizarea socialiștilor.

Câteva comune la acest congres vor pretinde deosebit, drept de intrunire și de asociare și dacă „exceptionalele” stări din Alföld nu vor înceta și, și mai departe vor fi sub ochii autorităților, împiedicați astfel în libera lor mișcare, sunt decizi a să aduna în secret și a conferi în ascuns, dar la pretensiunile lor, care aici încă nu sunt înșirate, nu vor renunța nici când. O fracțiune din ei pretind și drepturi politice mai largi de cât au până acum.

Acestea să vor desbata la congresul din Budapesta, după care în zilele de 14, 15, și 16 Februar să va ținea un alt congres în Czegléd, cam cu același program.

Am făcut aici o simplă înregistrare rezervându-ne să-i facem comentariul câtorva apariții însemnate a acestei mișcări a așanumiților „socialiști agrari”, care însă sunt adeverați socialiști internaționali. Și până atunci, observăm, că dacă țeranul maghiar, gulguit de stăpânire și înzestrat cu fel și fel de favoruri; așezat pe cele mai roditoare câmpii, este nemulțumit, și să organizează pentru exoperarea pretensiunilor sale până și de drepturi

politice mai mari; — ce ar trebui să facă bietul țaran român, pus la discrețiunea fiecărui notar jidan ce-și bate joc de el după plac și scut în legi nu află, bunăvoința slujbașilor nu-l întimpină nicăiri...

Sarac, umilit de străini și batjocurit de ei, el totuși nu-și uită de datorinți și revolte ca la H. Vasárhely între Români nu s'au întâmplat.

NOUȚĂȚI

Alegerea dela Abrud. La Abrud se va face nouă alegere, deoarece ce ministrul Lukács, ales acolo, a optat pentru mandatul din Agria.

De interes pentru noi nu e, ori-cine se alege în locul lui. Înregistrăm totuși ca ceva caracteristic, că pe când guvernul vrea să candideze pe Perezel Béni, femeile maghiare din Abrud i-au adresat acestuia o epistolă, spunându-i să nu primească a fi ales, pentru-că ele vor să aleagă pe medicul Nagy Károly.

Va să zică în Ungaria o să vedm chiar și femeile făcând politica... De aceea merg lucrurile așa bine.

Chirotonire. Dl Romul Nestor, fost profesor seminarial în Arad și ales preot la Ciomad, s'a chirotonit astăzi intru diacon, ear mâine va fi sfințit de preot; Duminecă va celebra prima slujbă.

Inspecțiunea școalelor din comitatul Aradului. Varjassy Árpád, inspector reg. de școale, a plecat să viziteze toate școalele supravegheate de el. După reîntoarcere din drumul său de inspecțiune va face un raport detaliat și extins despre cele experiate la diferite școale, făcând eventual propuneri relativ la schimbarea stărilor și referințelor existente. Că „raportul” și „propunerile” d-sale nu vor fi prea binevoitoare față de școalele noastre confesionale, o știm dinainte.

Promosiuni la universitatea din Cluj. Sâmbăta trecută a fost promovat ca doctor univ. med. dl Teodor Sbârcea, unul dintre cei mai neași tineri grănitari născuți. Fiu de țeran, tiner foarte simpatic; în decurs de 5 luni de studiu a depus toate riguroasele cu succes bun. După promoția de doctor a depus și examenul de prof. de igienă pentru școalele medii. Acest examen dintre doctorii români din Cluj numai dl Dr. Sbârcea și dl Dr. A. Draghici îl au. Sbârcea e aplicat deja la clinica renumitului profesor Dr. Purjesz (morburii interne.) Ieri a fost promovat în aula festivă a universității ca Dr. med. univ. dl Romul Dobó de Rusca din Orăștie, tiner foarte serios și inteligent. — „In onoarea zilelor” au fost Luni seara și ieri mari potus-uri asistând mulți dintre inteligenți și nația în număr complet; dl Dr. Dobó azi pleacă acasă. În 30 l. e. se va promova ca Dr. jurius dl Clemente Barbu harnicul cand. de adv. în cancelaria dlui Dr. Teodor Mihali din Dej. Nația se poartă bine — ajute bunul Dumnezeu! (Gaz. Trans.)

Un nou membru al Casei magnașilor. Foile ungurești aduc vestea numirii lui Jokai Mór renumitul romancier maghiar, de membru al Casei magnașilor. Opoziționalele spun, că numirea lui e o recompensă pentru mandatul de deputat și în aceeași vreme a serviciilor ce le-a făcut guvernului în „Nemzet”, al cărei redactor este.

Politikus eszmadia. Să știe că în țeara noastră politică oficioasă fac numai două elemente jidani și cismași unguri; cei dintâi fac politica cea mare, en gros, iar ăștia cea mică. Politikus eszmadia — cismașul politic — e o specialitate curat ungurească, și îl găsești în tot locul. În Brașov au desvoltat chiar și acțiune publică, eschizând din sinul reuniunii lor pe sasul

F. Wagner, president de onoare al lor și presidentul corporațiunii industriașilor, pentru-că a refuzat să ia parte la festivitățile lor millenare. Expresidentul de onoare a apelat decisiunea ciobotarilor unguri la magistratură, care a nimicit hotărîrea ei însă nu s'au îndestulit cu atâta și au apelat și ei sentența magistraturii la vicișpan, care ca for ultim a întărit sentența primă zicând: *ne sutor ultra crepidam!* Astfel ciobotarii unguri din Brașov, au nouă temă pentru-politizare.

Bal. La 1/13 Februarie 1897. în hotelul „Central” din Brad, se va arangia un bal, pentru „fondul convictului dela gimnasiul român din Brad”, care promite a fi bine reușit; garanția e comitetul aranjator compus din corpul profesoral.

— **Societatea academică „Junimea”,** aranjează Joi în 23 Ianuarie st. v. 1897 în sala soc. filarmonice, balul său obicinuit și tot d'a-una bine reușit.

Înscrierile la universitate, atât la Budapesta cât și la Cluj se fac, după cum am amintit dela 1—12 Februarie. Cei care prin vre-un motiv plausibil nu se pot presenta la înscriere până în 12 Februarie se pot înscrie până în 6 Martie, dar până la terminul de 12 Februarie trebuie să fi anunțat decanul despre piedică, altfel nu se vor putea înscrie.

Măsuri contra ciumei. Foile din București publică următoarele: Depeșile din străinătate alarmând consiliul nostru sanitar asupra mersului ciumei, dl Dr. Felix a hotărît, în ultima ședință a consiliului, să ia următoarele măsuri de poliție sanitară: Musulmanii din Dobrogea vor fi sfătuiți să nu ia, anul acesta, parte la pelerinagiul, care se face de obicei la Mecca. Cei cari, cu toate poveștile autorităților, se vor duce totuși, vor fi supuși la întoarcere unor riguroase măsuri sanitare.

Bastimentele care sosesc din Indii vor fi oprite la Sulina. La Constanța nu vor ancora decât basimentele care au făcut deja carantină în alte porturi.

Al doisprezecelea mort. Ieri a murit al doisprezecelea dintre cei răniți la Anina, și se așteaptă încă moartea a mai câtorva din nenorociții care zac la spital.

Învitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe anul 1897 la

„TRIBUNA POPORULUI”

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:

Pe un an	fl. 10.—
Pe 1/2 an	„ 5.—
Pe 1/4 an	„ 2.50
Pe o lună	„ 1.—

Pentru România și străinătate:

Pe un an	franci 40.—
--------------------	-------------

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 1 fl. 50 cr. pe an, având o întindere de 8 pagine: cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagine.

Domnii cari se abonează la foaia de zi cu 10 fl. pe an, nu au să mai plătească nimic pentru adausul poporal dela numărul de Dumineca.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI”

O glumă pe zi.

A știut el Vlădica.

Un popă, ducându-se cu preoteasa la țîrg, a isprăvit paralele tocmai când se întăritaseră pe chileală. Se gândi popa, ce să facă, se gândi... și numai îi trăzni una prin cap: vindu iapa de la căruță și scăpă de bocluc.

Când să plece, cum să plece fără iapă? Cine să tragă căruța? — Popa iar începu a se gândi și numai iar îi mai trăzni una:

— „Sui, preoteasă, în căruță!” zise el.

Apoi se inhămă el la căruță și începu a trage:

— „Știi, părinte, că ești chisnovat de tot!... Cum te-o dus capul la asta?”

— He-hei, preoteasă... a știut el vlădica pe cine p-pește! răspuse popa mândru.

(P. V.) G. P. Salvia, învățător.

ULTIME ȘTIRI

Budapesta, 28 Ianuarie. În consiliul de ministri ținut ieri, s'a hotărît numirea contelui Măjlăth de *coadjutor cum jure successionis*. Baronul Bánffy a și plecat la Viena cu numirea. Măne, după-ce M. Sa va iscăli decretul, se va întoarce.

Stettin, 28 Ianuarie. Serbându-se ieri ziua onomastică a Impăratului, au izbucnit niște turburări cari au luat proporțiuni îngrozitoare. Plebea a spart și jefuit o mulțime de magazine, miliția n'a fost în stare să mențină nici o ordine.

Viena, 28 Ianuarie. Toate foile comentează foarte viu pastorala comună a episcopilor catolici.

(Vom reveni în numărul nostru viitor. (Red. „Tr. Pop.”)

Murawiev.

Viena, 28 Ianuarie. Se da ca sigură știrea, că după-ce va fi plecat dela Paris, contele Murawiev, ministru de externe rus, va merge la Berlin, unde va sta trei zile, și d'acolo va veni aici, unde va fi primit de Impăratul.

Turburări în Turcia.

Berlin, 28 Ian. „Kölnische Zeitung” a primit dela corespondentul său știrea, că în Creta ear' au reînceput tulburările. O mulțime de locuitori înarmați au coborât dela munte și merg spre Caneea, pentru a sili guvernul să grăbească cu introducerea reformelor.

Fiume contra Ungariei.

Fiume, 27 Ianuarie. Pentru alegerile municipale de mâne, partidul croat, condus de Bartici a încheiat alianță cu partidul autonomizat. Acestia din urmă vor vota pentru candidații croați, cari la rîndul lor vor sprigini propunerea în Dieta deta Agram, ca Fiume să trimită și ea deputați aici, deci să se manifesteze că Fiume aparține întâiu Croației, și numai în al doilea rînd e supusă coroanei ungare.

Arătare criminală contra lui Bánffy.

Budapesta, 28 Ianuarie. Deputatul Blaskovici Ferencz a făcut azi arătare criminală contra lui Rosenberg (Radó) Sigfrid și soții: Baronul Bánffy, prim-ministrul ungariei și Vészi Iózsef șef-redactor la „Budapesti Napló.” Arătarea a făcut-o pe basa § 327 a codului penal, care cuprinde „violarea și folosirea punibilă a secretului epistolelor private” prescriind pedeapsă de 3 luni temniță ordinară și 1000 floreni amendă.

Redactor responsabil: Ioan Russu Șiriana.

O specialitate naturală neprețuibilă

este apa minerală alcalin-acidă bicarbonată

Isvorul „Matilda“ de Bodok

care după experiențele făcute la mai multe facultăți de medicină s'au dovedit ca o apă medicinală prea eficace și plăcută mai ales: la **conturbări de mistuire, maladiile stomacului, a rinichilor, a beșicii udului și ale organelor respiratoare etc.**

BORVIZ DE PRIMUL RANG

care prin limpezitatea sa rară și prin conținutul seu mare în acid carbonic natural de un gust prea plăcut, va îndeplini chiar și pretențiunile cele mai delicate, ca cum nici o altă apă minerală.

Deposit în Sighișoara și Alba-Iulia:

la domnul **I. B. Misselbacher sen., Cluj: Szegesvary és társai Deva: Balog Gyula, Orăștie: Németh János;** în Brașov deposit propriu strada Căldărarilor nr. 68, și se poate comanda și de adreptul dela administrațiunea subsemnată.

Cu toată stima

Administrațiunea isvorului „MATILDA“:

4— [2]

Josef György,

(comit. Háromszék). Bodok. (Transilvania).

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: Arad, casa proprie, calea Arhiducele Iosif Nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții: fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 100.000.

Depuneri fl. 1,000.000. Circulația anuală fl. 15,000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interes fără privire la termenul de abdicere.

Dare de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea cassei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc imediat la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuează momentan după sosirea comanedei.

4— [3]

Direcțiunea institutului.**„MINERVA“**

INSTITUT TIPOGRAFIC SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE

Cea mai ieftină tipografie!

Tipografa „Minerva“ din Orăștie, strada Berăriei Nr. 10, mărindu-și asortimentul. își oferă on. public serviciile sale pentru ori-ce fel de tipărire.

Fiind pusă în plăcuta pozițiune de a dispune de **6 mașini**, și anume: **2 prese accelerate, mari, 2 prese de mână, mici, și 2 mașini: una de perforat și una de tăiat**, precum și de **112 soiuri de litere de cele mai moderne, cu mai bine de 200 clișeuuri și felurite alte obiecte tehnice**, — garantează pentru efectuare promptă, corectă și frumoasă, cu **prețuri foarte ieftine!**

„MINERVA“ primește mai departe să efectuească tipărituri de cărți și broșuri de ori-ce mărime, pe lângă învoeli de plată foarte ușoare, în rate dacă e de lipsă.

Pentru Bănci tipărește Bilanțuri, Acții, Libele de depuneri, Cărți, Documente de Cassă și tot felul de tipărituri.

Pentru înfățișare plăcută, atrăgătoare, se garantează.

Direcțiunea Institutului Tipografic

„MINERVA“.